

NEUSHOORN

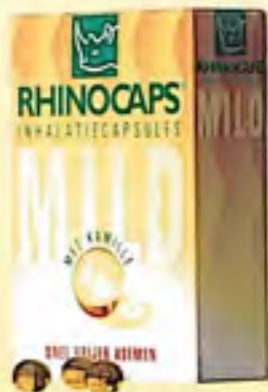
magazine

**Naast de vertrouwde
Rhinocaps...**

**...is er nu ook
Rhinocaps Mild.**

MET KAMILLE

colofon

Het Neushoorn Magazine is
een uitgave van
Neushoorn Stichting Nederland
en verschijnt 2x per jaar

3^e jaargang nummer 10

Redactie en fotografie:

Ingrid van der Meer
Raymond van der Meer
<tenzij anders vermeld>

Vormgeving:

Brenda van der Parre

Druk:

Inter-Contact te Alphen a/d Rijn

Met dank aan:

Robrecht De Messemaeker
A. Beerenlenger
Bever Zwerfport
H. Hartevelt
Marco Intern Transport
J. de Slegte Boekhandel
Vemedia

Correspondentie-adres:

Neushoorn Stichting Nederland
Postbus 138, 2300 AC Leiden
Telefoon 071-576 4536
GSM 06 - 12 12 15 06

E-mail:

donateur@neushoornstichting.nl

Giro 75 79 457

Fortis Bank 86 83 96 494

ISSN: 1567-5459

In dit nummer:

- Voorwoord
- Dierentuin belicht:
Dierenpark Planckendael
- Zakenman gearresteerd
met neushoornhoorn
- Neushoornberichten
- Rhino Expedition 2001
- Nieuwe waterreservoir
is gebouwd
- Straatfeest in het teken
van Afrika
- Nieuwe ansichtkaarten
voor Swaziland
- Hoe het allemaal begon

Bon N.S.N.

Voorwoord

We beleven de omgekeerde wereld van een paar maanden geleden; terwijl Nederland in augustus in de ban was van tropische Afrikaanse temperaturen viel in Zuid Afrika de eerste sneeuw. En nu komen wij bij van de koude winterse decemberdagen terwijl het in Zuid Afrika een tropische kerst was. De afgelopen maanden is er wel weer één en ander gebeurt.

In april zijn we vertrokken voor onze Rhino Expeditie en dat was een groot succes. We hebben een rondreis gemaakt van 3 weken door Namibië, Zuid Afrika en tenslotte Swaziland. In de woestijn van Damataland geloofde we onze ogen niet: alles was groen en bloemen groeide volop. We hebben mooie dingen gezien en meegemaakt, een uitgebreid verslag leest u verderop in dit Neushoorn Magazine. Eén ding staat vast: deze neushoorn expeditie krijgt een vervolg!

Het grote waterreservoir in Mkhaya Game Reserve is inmiddels ook gebouwd. Men was er volop mee bezig toen we aankwamen, foto's hiervan vindt u ook verderop in het blad. Van het geld van het scholenproject van de E.L.S. is in het nieuw aangekochte gebied een rangenutskijkpost gebouwd.

Het Neushoornboek is nog even uitgesteld tot medio maart. Reden hiervan is dat de uitgever en ik er van overtuigd willen zijn dat wij er genoeg aandacht aan besteden om het tot een goed boek te maken en we daarvoor meer tijd nodig hebben. We houden u in ieder geval op de hoogte waar en wanneer het verkrijgbaar zal zijn.

Toen we in Swaziland in Mkhaya Game Reserve waren, vertelde Alick Reilly dat hij bezig was met verschillende "deals". Hoewel we er weinig van horen, schijnt het toch op moment nogal te rommelen met handel in hoorn en ivoor. De week voordat wij kwamen had hij een zestal mensen opgepakt die in het bezit waren van twee neushoornhoorns.

En ook tijdens ons verblijf moest hij erop uit omdat hij infiltreerde in een stropersbende. Dat dit niet geheel ongevaarlijk is mag duidelijk zijn. Inmiddels heeft hij ook mensen opgepakt uit die bende en het eind is volgens hem nog niet in zicht! Hij is nu bezig om in het bezit te komen van een scanapparaat. Hiermee is het mogelijk dat, zodra hij mensen oppakt met hoorn, hij kan achterhalen d.m.v. een chip in de hoorn waar de hoorn vandaan komt. Bijvoorbeeld van een neushoorn uit het Kruger Park of Umfolozi-Hluhluwe. Wat ook erg verontrustend is dat steeds meer blijkt dat vooraanstaande, of hooggeplaatste mensen betrokken zijn bij de handel in hoorn en dat corruptie meer en meer de kop opsteekt. Het is dus zaak alert te blijven, maar de mensen van de Biggame Parks houden hun hart vast en zijn terecht bezorgd over de recente ontwikkelingen.

2002 is voor de Neushoorn Stichting Nederland een jubileumjaar: we bestaan namelijk precies 5 jaar. In die vijf jaar hebben we met de steun van sponsors en donateurs een aantal goede projecten in Mkhaya Game Reserve kunnen realiseren. En voorlopig willen we hiermee door blijven gaan. We willen hierbij alle donateurs en sponsors bedanken voor hun bijdrage aan het voortbestaan van een schitterende diersoort: de neushoorn.

Eén sponsor willen we graag met name noemen en dat is de huissponsor van de Neushoorn Stichting Nederland: Marco Intern Transport. Vanaf de eerste dag helpt dit bedrijf ons en daar zijn wij ze zeer dankbaar voor. Dit Neushoorn Magazine is volledig in kleur gedrukt, dit werd ook mogelijk gemaakt door Marco Intern Transport.

Tot slot wens ik u het allerbeste voor het nieuwe jaar toe, en ik hoop dat u ook dit jaar de Neushoorn Stichting Nederland blijft steunen!

Raymond van der Meer

15.000 artikelen voor een avontuurlijke vakantie

Gore-Tex jacks, berg-wandelschoenen, sokken, thermisch ondergoed en fleece, maar natuurlijk ook rugzakken, tenten en slaapzakken. Als u van avontuurlijke wandeltochten houdt, is uw uitrusting van groot belang. Bij Bever Zwervsport vind u de grootste collectie functionele kleding en kampeeraccessoires overzichtelijk bij elkaar.

Dus welke uitdaging u ook aangaat
- U moet eerst bij Bever zijn geweest.

BEVER[®]
ZWERFSPOORT
Outdoor Innovators
WWW.BEVER.NL 0900-2352383 35 cent p/m

Alkmaar Kanaalkade 53 • Almere Markekant 1303 MH • Amersfoort Kamp 53
Amsterdam Stadhouderskade 4 • Apeldoorn Stationsstraat 134
Arnhem Utrechtsestraat 3 • Breda Wilhelminastraat 22 • Den Haag Calandplein 4
Eindhoven Leenderweg 202 • Enschede Haaksbergerstraat 116
Groningen St. Jansstraat 17 • Haarlem Zijweg 63 • Hilversum Havenstraat 16
Leeuwarden Voorstreek 39 • Nijmegen Marikenstraat 2
Rotterdam Adm. de Ruyterweg 33 • Steenwijk Woldmeentherand 11
Tilburg Koningsplein 2 • Utrecht Baljelaan 10 • Zoetermeer Buijtenparklaan 14
Antwerpen/Merksem Bredabaan 968

In onze serie over neushoornverzorger in de dierentuin, spraken wij met Robrecht De Meesmaeker, neushoornverzorger in Dierenpark Planckendaal in Muizen (Machelen) België.

In 1956 werd het landgoed Planckendaal aangekocht door de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen en kort tijd later opende het park zijn deuren voor het publiek. Aanvankelijk was de belangstelling niet zo groot. Na een herstructureringsplan door de K.M.D.A. in 1985 kreeg Planckendaal meer middelen en werd verder uitgebreid tot een jong, ruim en open wandelpark met grote dierenperken.

In Dierenpark Planckendaal hebben ze Indische neushoorns en bij het buitenperk ontmoeten we verzorger Rob. Hij heeft zojuist zijn praatje gehouden over de neushoorns en mensen kunnen vragen stellen. Ondertussen smeet hij met een borstel de neushoorns in met olie.

Rob werkt al sinds 1989 in Planckendaal. Samen met 4 collega's verzorgden hij toen de neushoorns, het antilopegebouw en nog een apart deel in het park met Europese elanden, anoa's, rendieren en muskussen. Toen hij in Planckendaal begon was er alleen op de voorgrond antilopen een plaatsje vrij. Na een tijdje groeide er een band met de verschillende dieren waaronder de Indische neushoorns.

In Planckendaal is men ooit begonnen met het houden van de Afrikaanse witte neushoorns. In de dierentuin van Antwerpen had men Indische neushoorns. Omdat het niet zowel in Planckendaal als in Antwerpen niet lukte om met de dieren te fokken, werd besloten de dieren te verplaatsen. Zo kwamen de Indische neushoorns naar Planckendaal en verhuisde de witte neushoorns naar Antwerpen. Sinds 1972 heeft Planckendaal de Indische neushoorns.

Op dit moment verblijven er in het park drie neushoorns. Het zijn Zutuma, een vrouwtje van 30 jaar oud die nog uit Antwerpen is meeverhuist. Zij heeft inmiddels al vijf jongen voortgebracht, waarvan er twee helaas overleden zijn. Haar bekendste jong is wellicht Nico, de Indische neushoorman in Diergaard Blijdorp te Rotterdam. Het andere vrouwtje is Johanna, zij is een dochter van Zutuma en 19 jaar oud. Zij is nu het fokvrouwtje van de groep. Zij heeft inmiddels vier jongen voortgebracht, waarvan er twee overleden zijn. Haar laatste zoon is Zimon, hij is nu drie jaar oud en hij is inmiddels verhuist naar Dierenpark Amerfoort.

Het park is een perfecte aanvulling bij de Antwerpse Zoo. De beide dierenverzamelingen vullen elkaar aan, zodat je beide parken kunt bezoeken zonder de indruk te krijgen tweemaal hetzelfde te zien.

Half augustus is er een nieuwe neushoornman naar Planckendael gekomen om voor vers bloed te zorgen. Het is Gujarat, 11 jaar oud, geboren in San Diego (USA) via een dierenpark in Lissabon en een dierenpark in Frankrijk nu naar Planckendael gekomen om hier voor nageslacht te zorgen.

Op de vraag wat hij nou zo leuk aan zijn werk met de neushoorns vindt, antwoordt Rob dat hij werken met dieren in het algemeen heel leuk vindt. Met de neushoorns werken is fijn omdat de dieren zulke enorme kolossen zijn, die al gauw twee ton (vrouwje) à twee-en-een halve ton (manneke) wegen als ze volwassen zijn. Rob: "Regelmatig smeren wij de dieren in met tafelolie, ze vinden dat reuzenleuk en gaan zich dan draaien en keren opdat wij overal goed zouden kunnen smeren. Dit insmeren is nodig om de huid soepel te houden en om de vliegen van de wondjes te houden, wondjes die ze ergens in het verblijf opgelopen hebben, bv. door de eksters die stukjes vel komen stelen.

De verzorgersbalbels zijn ook interessant, je praat over ze, ze komen naar je toe als je ze roept, kortom als je tegen de mensen aan het praten bent over één van de neushoorns komen de dieren bij je staan zodat ze zich goed aan de mensen kunnen laten zien".

Het mooie van Dierenpark Planckendael vindt Rob dat het een redelijk groot park is waar de dieren in ruime verblijven zitten. Er is volop natuur en het leuke vindt hij dat als mensen vragen waar hij werkt, ze het eerste moment wel een beetje jaloers zijn. Tenslotte vragen we Rob of hij nog een leuke anekdote heeft en hij begint te lachen: "Ooit was ik de neushoorns buiten in het perk eten aan het geven; het was wilgenhout dat we waren gaan snoeien. Zultima (die toen nog een redelijke hoorn had maar waar een

stukje onthak) zat in het perk en kwam er dadelijk van eten.

Op hetzelfde moment kwam er een groep oudere mensen aan en stonden te kijken hoe ze aan het eten was en vroegen aan mij enkele dingen over de neushoorns. Ik begon te vertellen over het wat en hoe van ons werk en op een bepaald ogenblik vroeg een dame hoe het kwam dat er een stukje hoorn weg was. Ik vertelde waarom de mensen in het Oosten de hoorn gebruikten (potentie verhogend middelje, zever natuurlijk). De meeste mensen stonden met hun mond open te luisteren en ik zei dat ik dat stukje eruit gesneden had om er een drankje van te maken En?? vroegen er een paar tegelijk, ik antwoordde, "het hielp niet mensen het bleef bij 4s per dag".

We nemen lachend afscheid van de sympathieke verzorger, die zich verontschuldigt dat we niet in de stallen kunnen kijken i.v.m. de veiligheidsmaatregelen rondom de MKZ-crisis die dan nog in volle gang is (april 2001). Uiteraard begrijpen we dat, maar we komen zeker nog een keertje terug!

Hartevelt

BESTRATINGEN

Seinpaalstraat 3
2316 KB Leiden

Tel. 071-521 6599
GSM 06-53673041

Zakenman en 6 andere personen gearresteerd met neushoornhoorns

Een vooraanstaande zakenman en 6 handlangers zijn gearresteerd door rangers van de Biggame Parks van Swaziland. De arrestatie volgde als resultaat van "Operatie Angel" opgezet om de toenemende stropersactiviteiten in het land in te toemen. De man P.M., een voormalig Zuid Afrikaanse hoge politiefunctaris, werd aangehouden toen hij probeerde een neushoornhoorn te verkopen in het Lavumisa Hotel, waarvan hij eigenaar is. Tijdens de inval werden twee hoorns ontdekt. De operatie wordt gezien als een doorbraak in een criminele organisatie welke zich bezig houdt met het doorsluizen van lichaamsdelen van gestroopte dieren. "Het is aannemelijk dat de zelve gearresteerde verdachten, de schakels vormen die de transacties doen vanaf het moment dat de hoorns Swaziland het binnenkomen tot het tijdstip dat ze doorgevoerd worden naar Zuid Afrika" aldus een parkmedewerker die betrokken was bij de gehele operatie. Dit wordt bevestigd door Ted Reilly, leidinggevende in de Biggame Parks. "De gestroopte neushoorns waren niet afkomstig uit Swaziland. We denken dat ze uit Zuid Afrika komen, alwel uit Mphumalanga danwel KwaZulu/Natal. De hoorns kwamen Swaziland binnen via Mozambique, maar er zijn in Mozambique geen neushoorns meer over om te kunnen stropen" aldus Reilly. De operatie werd geleid door Mick Reilly. Door middel van infiltratie werd er een netwerk van informanten binnen de criminele stropersorganisatie gevormd. De informanten waarschuwden de rangers toen de criminelen aangaven dat zij neushoornhoorn wilden verkopen.

De hoorns zijn de voorste en de achterste hoorn afkomstig van een witte neushoorn en wegen bij elkaar zo'n 10 kilo. De prijs van een kilo hoorn ligt op de zwarte markt vele malen hoger dan de prijs van een kilo goud (ca. € 10.000,- per kilo, de waarde is afhankelijk van de vraag en aanbod). Op het moment dat men de hoorn liet zien, werden de mannen gearresteerd.

De zakenman vertelde de rangers dat de hoorns niet zijn eigendom waren, maar zelfs het in het bezit hebben van neushoornhoorn is al strafbaar. De mannen riskeren een gevangenisstraf van minimaal 5 jaar en kunnen niet op borgtocht vrijkomen.

Reilly zegt dat de parkrangers het gevoel hebben dat zij het voortouw moeten nemen in het beschermen van de dieren in Swaziland omdat zij bang zijn dat de stropersactiviteiten, welke drastisch zijn afgenomen sinds de nieuwe wetgeving in 1992, weer zullen toenemen. Operatie Angel was een pro-actieve oefening en dat is beter dan een re-actieve oefening. Hij zegt dat het feit dat Swaziland slechts gebruikt werd om hoorn door te voeren in plaats van een locatie om neushoorns te stropen, is het bewijs dat stropers bang zijn om in Swaziland gepakt te worden. Het stropen op neushoorns in Swaziland is met 100% teruggebracht sinds de invoer van de nieuwe wetgeving en het strenge toezicht op de naleving ervan. De laatste keer dat er een neushoorn gestroopt werd in Swaziland was in 1992.

Swazi Times, mei 2001

NEUSHOORN

nieuws

Jonge zwarte neushoorns in Mkhaya
Afgelopen oktober is er in Mkhaya
Game Reserve in Swaziland weer een
zwarte neushoorn geboren. Dat 2001
een goed jaar was voor de zwarte
neushoorns bewijst wel de geboorte
van dit derde jong. Eind februari werd
Mfunwa, een mannetje geboren. In
mei werd er een tweede jong gebo-
ren. De moeder was Mababatane en
deze kleine was haar tweede jong.
Het duurde een tijdje voordat de ran-
gers het neushoornjong goed konden
waarnemen om het geslacht te bepa-
len. Ze ontdekten dat het een vrouw-
tje was. Reden voor extra vreugde,
hoewel we natuurlijk blij zijn met
elke neushoorn die geboren wordt!

Jonge zwarte neushoorn in Mkhaya Game Reserve

Het kleintje kreeg de naam Manken-
tane, door de rangers vernoemd naar
de laatste stroper die er in Mkhaya
opgepakt is. Of het dier blij was met
deze vernoeming laten we maar in
het midden. En in oktober was er
weer beschuit met muisjes toen de
derde zwarte neushoorn geboren
werd. De moeder is Lungile en het
jong is een mannetje.

Terwijl wij dit Neushoorn Magazine
aan het maken zijn, ontvangen we
ook het trieste bericht dat het in okto-
ber geboren kalf verdronken is tijdens
hefvege regenval in Swaziland. De
moeder met jong staken net de rivier
over toen zij werden overvallen door
een sterke waterstroom die het jong
meesleurde waardoor het verdronk.

Neushoorns gestroopt in Kenia

Eind november werden er in Tsavo
National Park in Kenia vier zwarte
neushoorns gestroopt. De karkassen
werden door parkwachters gevonden,
de dieren waren ontdaan van hun
hoorn. Volgens de krant Saturday Star
was het de eerste keer binnen acht
jaar dat stroopers het waagde om
bedreigde diersoorten aan te vallen
binnen één van de Keniaanse Natio-
nale Parken.

Jonge Sumatraanse neushoorn

Foto Cincinnati Zoo

Invijders berichtte dezelfde krant dat de Kenya Wildlife Service bekend heeft gemaakt dat zij begin december een man hebben gearresteerd die drie verse neushoornhoorns in zijn bezit had. Een tweede man werd gearresteerd op verdenking van het bewaren van de hoorns in zijn huis.

Bijzondere geboorte in Cincinnati Zoo

Op 13 september werd in Cincinnati Zoo and Botanical Garden (VS) een Sumatraanse neushoorn geboren. Het is voor het eerst sinds 112 jaar dat een vrouwtje in een dierentuin bevrucht raakt en een jong ter wereld brengt. In 1889 gebeurde dit voor het laatst in Calcutta Zoo in India. Het pasgeboren kalf is een mannetje en zijn moeder is de 11-jarige Emi.

Moeder en kalf maken het prima. De Sumatraanse neushoorn is in het wild sterk bedreigd. Er zijn wereldwijd nog ongeveer 300 dieren over. De Sumatraanse neushoorn komt voor in de regenwouden van Indonesië en Maleisië, met name op de eilanden Borneo en Sumatra. De meeste gebieden zijn niet echt veilig voor stroperij en er worden voortdurend delen van hun leefgebieden opgeofferd aan landbouw en andere doeleinden. Toch is er in principe habitat voor vele duizenden Sumatraanse neushoorns beschikbaar, zodat als de stroperij kan worden voorkomen de soort langzaam weer in aantal zou kunnen toenemen.

Rhino Expedition 2001

Na maandenlange voorbereiding was het 14 april zover: we vertrokken op "neushoornexpeditie". Een rondreis van 3 weken door Namibië, Zuid-Afrika en Swaziland. Ons gezelschap bestond in eerste instantie uit 4 man: Ed, Jan, Hein en mijzelf (Raymond). Voor Ed en Jan was deze reis de eerste keer dat zij naar Afrika gingen, Hein was al eens met een groep op rondreis door Afrika geweest en ik was als de neushoorngek de "reisleider" en organisator van deze "neushoornexpeditie". In Namibië zouden zich nog 2 mensen bij ons voegen: Michel en Nicole, zij waren ook al eens eerder in Afrika geweest.

Op stiek naar neushoorns in de woestijn.

Het eerste deel van de reis bestond uit 10 dagen Namibië. We zouden daar de woestijn van Damara-land ingaan en later doormijden naar Etosha National Park. We vlogen via Johannesburg naar de hoofdstad Windhoek en daar haalden we de huurauto op. Het was een 4-wiel aangedreven Toyota Hi-Lux met twee tonjes op het dak, waar we met zijn vieren in konden slapen, en we gingen op weg naar Kamanjab. In Kamanjab ontmoette wij in de bar van het plaatselijke hotel onze gids Duncan, die kende hem van mijn vorige reis naar Namibië en wist dat we als we neushoorns in de woestijn wilde zien, Duncan de juiste per-

soon was die we als gids bij ons moesten hebben. Hij heeft in de jaren '80 de identificatie gedaan van de zwarte neushoorns in Etosha en Damara-land en hij weet als geen ander de plekje's te vinden waar neushoorns voorkomen. In Kamanjab aangekomen waren Michel en Nicole daar ook juist gearriveerd. Zij waren al twee weken in Namibië en zouden met ons meegaan Damara-land in.

Voor dat we vertrokken moesten we eerst nog boodschappen doen en tanken. De winkels waren gesloten, want het was Pasen, maar toch wist Duncan het voor elkaar te krijgen dat we inkopen konden doen. Bij het tankstation gebeurde er iets grappigs: wij hadden voor op onze auto twee Nederlandse vlaggetjes geplaatst. Tijdens het tanken vroeg één van de mensen uit het dorp waarvan we waren, waarop Ed antwoordde dat ik de minister van Toerisme uit Nederland was. Als een lopend vuurtje ging dat bericht en binnen no-time stond iedereen naar onze auto te kijken en te fluitsen. We werden met veel belangstelling uitgezwaaid.

Rond het middaguur gingen we op weg. Drie jaar geleden was ik ook in Damara-land en het landschap was dor en droog. Mijn reisgenoten hadden de dia's hiervan gezien. Duncan had al verteld dat het een paar weken geleden geregend had en toen we de woestijn intreden keken we onze ogen uit: het was een groene vlakte met hier en daar zelfs bloeiende bloemen. Schitterend. De ongerepheid van het landschap en de uitgestrektheid van de vlaktes maakte enorme indruk op iedereen. Door de regen waren overal in de woestijn drinkplaatsen ontstaan zodat de dieren niet meer gerooide plaatsen naar bepaalde plaatsen te komen. Het zou dus wel moeilijker worden om neushoorn te vinden. We reden naar een mooi plekje om ons kamp op te slaan. Het werd erg snel donker en we genoten van de ondergaande zon. Was dit het paradijs? Het laken en eten was een ervaring apart. Duncan maakte op een vuurtje een heerlijke maaltijd, waar we onder het genot van een wijntje van genoten.

Naast onze borden stonden kandelaars en het licht van de kaarsen trok direct insecten aan. Zo gebeurde het dat er ook diverse boestjes (grote én kleine) in ons bord sproongen en er een 'kokante' smaak aan het eten kwam.

Niet te veel bij nadenken, gewoon kauwen...

De volgende ochtend stonden we vroeg op en terwijl we onze spullen inpakten speurde Duncan met zijn verrekijker de omgeving af op zoek naar neushoorns.

In de verte zag hij er drie! We sprongen snel in de auto en gingen erop af. Omdat het vrijwel onmogelijk was om met drie auto's de dieren te benaderen, reed Duncan het laatste stukje en stonden wij op het dak. Op een afstandje konden we de neushoorns goed zien, maar ik wilde de neushoorns ook van dichtbij fotograferen voor het neushoornboek wat binnenkort zal verschijnen. Het zou te gevaarlijk zijn om met z'n allen te gaan lopen, want er was geen beschutting om dekking te zoeken als de dieren in de aanval zouden gaan, dus werd besloten dat alleen Duncan en ik naar de neushoorns toe zouden lopen. Terwijl we daar stonden ving de neushoorn onze geur op en werd onrustig. Hij begon om zich heen te zoeken om te ontdekken waar de vreemde geur vandaan kwam. Uiteindelijk vertrouwdde hij het niet en sloeg op de vlucht.

Het rijden in de woestijn was best moeilijk. Het waren uiteraard geen netjes aangelegde wegen, maar vreselijke hobbelpaden met hier en daar grote keien. Het was zaak dicht achter Duncan te rijden om zo in zijn spoor te blijven, maar dat lukte niet altijd en dus klapte er wel eens iemand met zijn hoofd tegen de voorruit als er weer een diepe kuil in de weg zat.

Deze vijf dagen met Duncan in Damoraland waren erg bijzonder. We zagen in totaal vijf neushoorns; het eerste gedeelte van de Neushoorn Expeditie was hierdoor in ieder geval geslaagd! Maar het waren niet alleen de neushoorns die deze dagen tot een succes maakte. Het was vooral ook het indrukwekkende landschap; het welsde, de stilte, de kleuren, de dieren, de bomen en planten in bloei, alles bij elkaar heeft bij een ieder van ons een onvergetelijke indruk achtergelaten. Teruggelaten in de bewoonde wereld, namen we lekker een douche, want dat was

Zwarte neushoorn in Damoraland

er de afgelopen vijf dagen niet van gekomen. Het was de verjaardag van Ed en 's avonds vierde we een klein feestje in de bar van het hotel.

De volgende ochtend namen we afscheid van Duncan en de mensen van het hotel en vertrokken we naar Etosha National Park. Etosha is één van Afrika's grootste natuurparken en heeft een grootte van ongeveer 22.275 km². Het gebied is bekend om de Etosha Pan een gigantische zoutvlakte van zo'n 6.000 km². De Etosha Pan was vroeger een meer. In Etosha zijn 3 hoofdkampen waar toeristen kunnen verblijven: Namutoni, Halali en Okaukuejo. We zouden hier totaal 3 nachten blijven en elke nacht in een ander kamp doorbrengen.

We probeerden elke ochtend zo vroeg mogelijk te vertrekken om rond te gaan rijden in het park. Ook hier viel het ons op dat het geregend had en alles heel erg groen was. Etosha was wel een contrast met Damoraland, de dieren bleven meestal gewoon staan als je langreed. Dat gaf natuurlijk wel gelegenheid tot het maken van mooie foto's. In Okaukuejo is een grote drinkwaterplaats waar de toeristen, weliswaar achter een verhoogde muur, vlakbij kunnen zitten. 's Nachts staan er schijnwerpers gericht op de waterplaats zodat je goed kunt zien welke dieren er komen drinken. De waterplaats werd niet druk bezocht, omdat het flink geregend had en er overal in het park waterplaatsen waren. Maar in de droge tijd kun je je ogen uitkijken naar de dieren die allemaal naar Okaukuejo komen. Vooral 's nachts worden er dan regelmatig zwarte neushoorns gesignaleerd.

Expositie helm olifanten neushoorn in Mkhaya

Maar eerst nog een stukje cultuur, we gingen naar de Swazi-market. Een marktplaats waar de lokale bevolking houtsnijwerken en andere souvenirs aan de toeristen probeert te verkopen. Alles voor speciale prijzen natuurlijk! Er waren echte kunstwerken bij en we verliepen de markt met een grote en een kleine houten giraf, een stenen olifant, een stenen neushoorn, maskers, uitgesneden poppetjes, auto's gemaakt van staaldraad en diverse kettinkjes en armbandjes. Wij zorgden er wel voor dat de Swazi economie bloei draaie! Na de markt gingen we naar de kaarserlabriek, waar je kaarsen in allerlei (dieren)vormen en maten kunt kopen. Ook hier werden leuke souvenirs gekocht.

Tientallen kilo's zwaarder en Afrikaanse randen lichter gingen we op weg naar Mkhaya. Hier zouden we weer op zoek gaan naar neushoorns en bekijken wat er met het geld van de Neushoorn Stichting Nederland zoal gedaan word. We gingen een paar keer per dag met de Landrover erop uit en we zagen veel: olifanten, witte neushoorns, buffels, elandantilopen, giraffen, koedoes, nyalas en nijpaarden. We hadden zelfs het geluk dat we drie keer een zwarte neushoorn gezien hebben. De ene dag zagen we een mannetje "Shakka" en een dag later een vrouwtje "Lumhlangana". Ze kwamen erg dicht naar de auto zodat we mooie foto's konden maken, dat was inderdaad wel bijzonder spannend. Op een bepaald moment meldde één van de patrouillerende rangers ons dat hij een zwarte neushoorn met jong had gevonden.

We reden naar de plaats waar de ranger ons al op stond te wachten. We lieten de Landrover achter en liepen een stuk door het dichtestruikgewas en daar in de bossen stond een vrouwtje met haar jong. Dit was helemaal spannend, geen auto in de buurt dus alvast een haam uitzoeken voor als de neushoorn een uifval zou doen. We bleven een tijdje bij haar maar ze werd nerveus en liep weg. Heel even hebben we haar nog achtervolgd om nog een paar mooie foto's te krijgen, maar uiteindelijk hebben we haar met rust gelaten. Opgewonden liepen we terug naar de Landrover, dit was toch wel een bijzondere gebeurtenis die sommigen van ons waarschijnlijk nooit meer mee zouden maken.

Na vier dagen Mkhaya zat de reis er voor Ed, Hein en Jan erop. Zij zouden vanuit Swaziland met de auto terugrijden naar Johannesburg. Waar ze 's avonds zouden terugvliegen naar Nederland. Als we terugkijken op de Rhino Expedition 2001, kunnen we alleen maar zeggen dat het een zeer geslaagde reis is geweest. We hebben veel gezien, maar vooral de woestijn van Damaraland heeft enorme indruk gemaakt en was zeker één van de hoogtepunten van deze reis. Wat ook opviel is dat het met elkaar ook heel goed klikte waarbij Hein zich ontpopte tot de kok van de groep, Ed de cameraman, Jan de vrolijke noot en ik op sommige momenten meer de "reislijder" dan de reisleider was.

Nieuwe waterreservoir staat!

In december 2000 deed de Neushoorn Stichting een donatie aan Mkhaya Game Reserve voor de bouw van een groot waterreservoir. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat een bestaand waterreservoir vervangen zou worden, maar bij nadere inspectie bleek dat dit reservoir nog best even meekon en werd besloten van het geld een groot waterreservoir te bouwen in het nieuw aangekocht gebied van Mkhaya. Recentelijk heeft Z.K.H. Prins Bernhard een schenking aan de Biggame Parks gedaan en daarmee is grond aangekocht om Mkhaya Game Reserve uit te breiden, zodat het park nu een totale oppervlakte heeft van 10.000 ha. Het nieuwe gebied is qua vegetatie uitermate geschikt voor o.a. zwarte neushoorns en langzaam aan is men nu bezig om het gebied ook optimaal te beveiligen en van waterplaatsen te voorzien. Voor de veiligheid betekend dit dat rondom elektrische hekwerken aangebracht moeten worden en er in ieder geval één nieuwe rangeruitkijkpost gebouwd moet worden. Het aanbrengen van het hekwerk is de duurste aangelegenheid, als er donaties komen kan men iedere keer een stukje doen. Er zijn aanvragen voor geld bij diverse fondsen gedaan. Een groot waterreservoir evenals de nieuwe rangeruitkijkpost zal worden gebouwd met geld van de Neushoorn Stichting Nederland. In het waterreservoir wordt water gepompt en opgeslagen en als het nodig is worden verschillende drinkplaatsen in het gebied kunstmatig van water voorzien. Het waterreservoir en de bestaande drinkplaatsen voorzien in de eerste behoefte, maar het is nog wel nodig om nieuwe

waterleidingen aan te leggen en op verschillende plaatsen nieuwe waterbakken te maken om het aantal drinkplaatsen uit te breiden. Het materiaal voor de bouw van de uitkijkpost was inmiddels besteld, maar toen wij er waren nog niet geleverd. Wel hebben we gezien waar de uitkijkpost gebouwd gaat worden op een strategische plaats in het nieuwe gebied zodat alles goed te overzien is. Hoe lang het nog duurt voordat er dieren in het nieuwe gebied getracht worden is nog moeilijk te zeggen. Het is natuurlijk van groot belang dat de veiligheid van de dieren gewaarborgd kan worden, men werkt er ontzettend hard aan om dit zo snel mogelijk voor elkaar te krijgen.

We zien in het nieuwe gebied een mooie uitdaging voor de Neushoorn Stichting Nederland: geld inzamelen voor de uitbreiding van het aantal waterplaatsen, d.w.z. voor de aankoop van waterleidingen en de bouw van waterbakken.

P.S.: Inmiddels is de uitkijkpost gebouwd

Straatfeest in het teken van Afrika

Op 30 juni (j. werd Neushoorn Stichting Nederland uitgenodigd door de buurtbewoners van de Du Rieustraat, Mey van Streefkerkstraat, v.d. Brandelerskade en Roodenburgerstraat in Leiden omdat zij een buurtfeest hadden georganiseerd met als thema Afrika. Iedereen was vrolijk uitgedost in Afrikaanse kleuren en er werden spelletjes gedaan en Afrikaanse liedjes gezongen. Hoogtepunt van de dag was een grote loterij, waarvan de opbrengst naar Neushoorn Stichting Nederland zou gaan. Er waren mooie prijzen te winnen, waaronder schilderijen van neushoorns en andere Afrikaanse kunst. Iedereen was erg enthousiast en alle loten werden verkocht. Aan het eind van de avond kregen wij een envelop met daarin een geldbedrag overhandigt. Hiervoor willen wij de organisatie van het buurtfeest hartelijk bedanken!

Nieuwe ansichtkaarten voor Swaziland

We hebben voor de Biggame Parks in Swaziland een nieuwe serie ansichtkaarten laten maken voor de verkoop aan toeristen in de parken. De ansichtkaarten zijn gemaakt van dia's genomen door Raymond van der Meer in de Biggame Parks en hebben afbeeldingen van neushoorns, olifant, buffel, cheetah, krokodil en leeuwen. De ansichtkaarten zijn gesponsord door Apotheek de Jong uit Katwijk en Offsetdrukkerij Inter-Contact bv uit Alphen aan den Rijn.

U kunt ook in het bezit komen van zo'n mooie set (12 stuks) ansichtkaarten. Als u 5 Euro (incl. verzendkosten) overmaakt op Postbank rekening 75 79 457 t.n.v. Neushoorn Stichting Nederland te Leiden, zorgen wij dat u ze zo snel mogelijk ontvangt. Vergeet niet duidelijk uw naam en adres te vermelden.

Over Swaziland ...

Hoe het allemaal begon met de parken in Swaziland ...

Deel 3 :

de neushoorns van Swaziland

De zwarte neushoorns

De laatste keer dat er een in het wild levende zwarte neushoorn in Swaziland werd gezien was ergens tussen 1890 en 1900. De neushoorns werden verdreven door de landbouw of gedood door jagers of stropers.

Ted zijn eerste poging om zwarte neushoorns terug te halen naar Swaziland dateert uit 1977. Hij wilde 12 witte neushoorns ruilen tegen 12 zwarte neushoorns.

Hij kreeg echter geen toestemming van de Zuid Afrikaanse veterinaire autoriteiten. Dit was omdat er in Zimbabwe (toen Rhodesië) verschuivingen plaatsvonden die niet in het apartheidsregime van Zuid Afrika paste.

In 1987 probeerde Ted het weer en dit keer met succes. Het ging nu om zes zwarte neushoorns uit de Zambesi Valley in Zimbabwe. Hij kreeg hulp van het Wereld Natuur Fonds die het transport van de dieren betaalde. Zimbabwe was de laatste 10 jaar vrijwel leeggestroopt.

De Zambesi Valley verloor honderden zwarte neushoorns en ook tientallen stropers werden gedood. Een neushoornexpert uit Zimbabwe ging eerst een kijkje nemen in Mkhaya en Hlane om te zien of de leefomgeving van de neushoorns wel geschikt was en waar de beveiliging het beste georganiseerd werd. Hierbij werden Mkhaya en Hlane met elkaar vergeleken. Mkhaya kwam als beste naar voren, het voedsel was gevarieerder, de beveiliging was beter en het management was beter. In het diepste geheim werden voorbereidingen getroffen. Op 29 december 1987 passeerde het neushoornkonvooi de grens van Swaziland en het was een feit dat na een afwezigheid van ruim 100 jaar de zwarte neushoorn weer terug was in Swaziland. Het groepje bestond uit 2 mannetjes en 4 vrouwtjes. De neushoorns kregen allen een Swazi-naam, de naam vertelde iets over de neushoorn zelf:

Kakayi (v)	- de hardhorende
Manyovu (v)	- de horzel
<i>(zij was agressief en erg actief, de kleinste van de 6)</i>
Lungile (v)	- degene die oké is
Mayaluka (m)	- degene die erg veel loopt
Mbabatane (v)	- stekende naald
<i>(met een opvallend karakter)</i>
Fecele (m)	- schorpioen

Om de neushoorns tot rust te laten komen werden ze 2 maanden in de bomas (grote hokken) gedaan. Ze waren daar gescheiden van elkaar zodat ze elkaar niet konden verwonden. Na twee maanden werden de neushoorns 2-bij-2 vrijgelaten. Zij maakten voor het eerst van hun leven kennis met het schrikdraad. De omheining van Mkhaya is voorzien van schrikdraad met een voltage van 4000 volt.

Dit is bedoeld om de grote dieren (olifanten, neushoorn, rijnpaarden) binnen te houden. Er werden verscherpte veiligheidsmaatregelen genomen om de neushoorns optimaal te kunnen beschermen. Zo werden er een aantal nieuwe rangeruutijkposten gebouwd die werden voorzien van zonnepanelen om de radio's op te laden. De rangers die in het veld lopen kunnen altijd contact houden met het hoofdkamp. Ook het aantal rangers werd uitgebreid.

In 1992 volgde er een echt rampenjaar voor de zwarte neushoorns. De eerste zwarte neushoorn nakomeling die werd geboren op Swazi-grondgebied overleed aan een slangenbeet.

>> lees verder op pagina 21

***Voor al uw
metsel- en voegwerk
gaat u naar:***

A. Beerenfenger

Van Speykstraat 9
2315 TR Leiden
Tel. 071 - 521 74 88
B.G.G. 06- 51097497

*Tevens zijn wij gespecialiseerd in
milieuvriendelijk gevelreinigen.*

>> vervolg van pagina 19

Ook stierven er twee vrouwtjes door de enorme droogte (om dit in de toekomst te voorkomen, wordt er zoveel belang gehecht aan het waterproject).

Toekomst:

Momenteel gaat het redelijk met de zwarte neushoorns, de populatie groeit langzaam doordat er af en toe een jong wordt geboren. Mkhaya Game Reserve is nu zo'n 10.000 hectare groot. Door het aankopen van nieuw grondgebied is men in staat het leefgebied van de neushoorns verder uit te breiden. Mede hierdoor en door de nog steeds strenge beveiliging van de dieren, groeit de neushoornpopulatie in het reservaat.

Het park wil proberen meer grond aan te kopen om het leefgebied van met name de zwarte neushoorn te vergroten. Met de groeiende populatie is dit noodzakelijk om te voorkomen dat de dieren met elkaar vechten en elkaar verwonden of zelfs doden.

Ook wanneer er nieuwe zwarte neushoorns geïntroduceerd worden is het belangrijk dat dit in een niet bestaand territorium gebeurt. Wordt de neushoorn uitgezet in een gebied waar al andere zwarte neushoorns leven, dan zal het onherroepelijk tot gevechten leiden waarbij ze elkaar kunnen doden.

De omgeving rondom Mkhaya is perfect neushoorngebied met de juiste vegetatie. Een bedreiging is echter de suikerindustrie die in grote opkomst is en gebied aankoopt om suikerrietplantages te bouwen.

Hoewel dit een grote investering is voor bedrijven, verdient dit zich relatief snel terug. Vooral buitenlandse bedrijven richten zich op deze industrie. Het park moet het gevecht aangaan met miljoenenbedrijven die prachtige natuur vernietigen om big business te maken. De eerste prioriteit is nu zoveel mogelijk land proberen aan te kopen om dit te behouden als natuurgebied.

Ja, ik word donateur van de **Neushoorn Stichting Nederland** en steun daarmee haar activiteiten voor het behoud van de neushoorns. Mijn financiële bijdrage per jaar is:

€ 16,-

anders dan bovenstaand, nl. €
(minimale bijdrage € 16,- per jaar)

Dhr/mevr : _____
Straat + nr : _____
Postcode : _____
Plaats : _____

Stuur uw ingevulde aanmeldingsbon naar:
Neushoorn Stichting Nederland
Postbus 138 – 2300 AC Leiden

Na ontvangst van uw aanmeldingsbon ontvangt u van ons een acceptgiro gebaseerd op bovenstaande gegevens.

Tevens ontvangt u tenminste 2x per jaar het "**Neushoorn Magazine**".

Inschrijffnummer Stichtingenregister K.v.K. 41169922

ALLES UIT DE KAST

(www.deslegte.com)

De Slegte geeft goed geld
voor goede gebruikte boeken. De Slegte

transport- problemen?

Wij lossen het
graag voor u op!

- Stapelaars
- Electro-pallettrucks
- Informeer naar uw mogelijkheden

RHINO lift
Gegarandeerd de sterkste

Marco

A. van Leeuwenhoekweg 15
2408 AL Alphen aan den Rijn

www.marco.nl
marco@marco.nl

VRAAG DE GRATIS BROCHURE AAN: 0172 - 49 33 11, FAX: 0172 - 49 59 09

Officiële sponsor van de Neushoornstichting Nederland